

Czym jest myślenie obrazami?

Myślenie obrazami jest rozumiane tu jako zdolność umysłu myślenia poprzez lub przy pomocy obrazów. Do tych ostatnich zaliczają się obrazy zewnętrzne, najczęściej reprezentacje wizualne (np. diagramy, mapy, rysunki, modele wizualne) oraz/lub obrazy wewnętrzne (obrazy mentalne).

Myślenie obrazami jest jedną z uznanych form myślenia niewerbalnego we współczesnej psychologii poznawczej. Dodatkowo przyjmuje się niekiedy, że myślenie obrazami jest konstytutywne dla praktyki artystycznej oraz towarzyszy nam w codziennych rozumowaniach praktycznych typu: „jeżeli stanę na krześle w ten sposób (obraz), wówczas będę mógł sięgnąć po narzędzia w ten sposób (obraz)”. Jednakże wciąż nie jest jasne, czym jest myślenie obrazami i jaką rolę pełni ono w naszym systemie poznawczym.

Problematyka myślenia obrazami jest również podejmowana wielokrotnie *implicite* w dziedzinach takich jak nauki o komunikacji, czy retoryka wizualna. W ostatnich latach daje się zresztą zauważyć gwałtowny wzrost zainteresowania obrazami i komunikacją wizualną, spowodowany rozwojem nowych mediów i komunikatorów. Jednak wciąż brakuje wyczerpujących studiów dotyczących tego, czym są obrazy, jak funkcjonują i w jaki sposób poszerzają naszą wiedzę.

W ramach projektu zamierzam odpowiedzieć na pytanie: czym jest myślenie obrazami? W tym celu poruszę dwa problemy myślenia obrazami: (A) problem epistemologicznej natury myślenia obrazami oraz tego, czy i w jaki sposób myślenie obrazami może poszerzać naszą wiedzę; oraz (B) problem z zakresu filozofii umysłu – czy i w jaki sposób obrazy mogą stanowić formę myślenia.

W ramach projektu twierdę, że:

Hipoteza 1 (H1): Myślenie obrazami posiada samodzielną wartość epistemologiczną.

Hipoteza 2 (H2): aby móc odpowiedzieć na pytanie o epistemologiczną rolę obrazów, należy odpowiedzieć na pytanie: Co czyni obraz obrazem?

Hipoteza 3 (H3): myślenie obrazami umożliwia wiedzę modalną dotyczącą możliwości epistemicznych.

Hipoteza 4 (H4): myślenie obrazami nie odnosi się bezpośrednio do faktów, ale prezentuje formalne sposoby spostrzegania rzeczywistości (ew. sposoby konstruowania przedstawień).

Hipoteza 5 (H5): wątpliwości dotyczące przypisywania obrazom statusu odrębnej formy myślenia wynikają z braków rozumienia, czym są pojęcia oraz obrazy.